[2024] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 189: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਸੀ. 589

ਬਲੂ ਡ੍ਰੀਮਜ਼ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਕੋਲਕਾਤਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8516 ਆਫ 2024)

07 ਅਗਸਤ 2024

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ,* ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ/ਰੋਕਥਾਮ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਨੋਟ

ਟੈਂਡਰ-ਟੈਂਡਰ ਸ਼ਰਤਾਂ-ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ-ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ/ਰੋਕਥਾਮ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਟਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਜ਼ (ਵੀ-ਆਕਾਰ ਵਾਲੇ), ਬੱਸ ਯਾਤਰੀ ਸ਼ੈਲਟਰ ਅਤੇ ਕਿਓਸਕ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬੋਲੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਫਲ ਬੋਲੀਕਾਰ ਸੀ - ਬੋਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਸਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਦੇ ਸਨ - ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ - 02.03.2016 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਟੈਂਡਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। 3,71,96,265/- ਰੁਪਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ 14,63,24,727/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਬੋਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਸਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਨੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਰਸਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਵਰਕ ਆਰਡਰ

ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ; ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਰਸਮੀ ਫਾਰਮੈਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣਾ; ਕਲਕੱਤਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਤੋਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ; 250 ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 200 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸੀ - ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ, ਇੰਨੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਹਨ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ/ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਉਪਾਅ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਪਾਤਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ 26.04.2024 ਦੇ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਸੈੱਟ ਆਫ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2,23,14,565/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 8% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ - ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਵਾਦ ਸੀ - ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28, 30, 31, 42]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਏਰੂਸ਼ੀਅਨ ਉਪਕਰਣ ਅਤੇ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨ. [1975] 2 ਐਸਸੀਆਰ 674: (1975) 1 ਐਸਸੀਸੀ 70; ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਇਰ ਕੋਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [2006] ਸਹਾਇਤਾ 8 ਐਸਸੀਆਰ 11: (2006) 11 ਐਸਸੀਸੀ 548; ਕੁਲਜਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਵੈਸਟਰਨ ਟੈਲੀਕਾਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਅਤੇ ਹੋਰ [2013] 14 ਐਸਸੀਆਰ 430: (2014) 14 ਐਸਸੀਸੀ 731; ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 11 ਐਸਸੀਸੀ 257 - ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਬਲੂ ਡ੍ਰੀਮਜ਼ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੋਲਕਾਤਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ

ਟੈਂਡਰ; ਟੈਂਡਰ ਸ਼ਰਤਾਂ; ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ; ਪਾਬੰਦੀ; ਬੋਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼; ਸੱਚਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਵਾਦ; ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ; ਪਰਸਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ; ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; ਅਨੁਪਾਤਕ ਜੁਰਮਾਨਾ।

ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8516

2017 ਦੇ MAT ਨੰਬਰ 277 ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 21.06.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀਆਂ

ਪੀ. ਐਸ. ਦੱਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਵੇਸ਼ਾ ਸਾਹਾ, ਸਲੀਮ ਅੰਸਾਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਐਲ. ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ, ਪੰਕਜ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੁਜੋਏ ਮੰਡਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 21.06.2017 ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 2017 ਦੇ ਐਮ.ਏ.ਟੀ. ਨੰਬਰ 277 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ।

<u>ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ:</u>

3. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1-ਕੋਲਕਾਤਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਜ਼ (ਵੀ ਸ਼ੇਪਡ ਸਮੇਤ), ਬੱਸ ਯਾਤਰੀ ਸ਼ੈਲਟਰ ਅਤੇ ਕਿਓਸਕ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬੋਲੀ ਮੰਗੀ। ਟੈਂਡਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਠੇਕਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹੋਰ ਸਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 28.05.2014 ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸਨੇ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਲੱਸਟਰ ਨੰਬਰ I, II, III, VI ਅਤੇ VIII ਲਈ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 3,70,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਸਫਲ ਬੋਲੀਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 29.05.2014 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੱਸੀ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਸਮੀ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਹੋਣ (11.06.2014 ਨੂੰ); ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਾਰਮੈਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਹੋਣਾ (13.06.2014 ਨੂੰ); ਕਲਕੱਤਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਦੀ ਬੇਨਤੀ (26.06.2014 ਨੂੰ); ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰਡਿੰਗਜ਼ ਨਾਲ ਯੂਨਿਟ ਕੋਡ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਨਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਨਾ ਹੋਣਾ; ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਯੂਨਿਟ ਕੋਡ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ (26.06.2014 ਦਾ ਪੱਤਰ) ਅਤੇ 250 ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ (07.07.2014 ਦਾ ਪੱਤਰ) ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ।

5. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ, 08.07.2014 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 19.07.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ 250 ਵਿੱਚੋਂ 200 ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ 10.09.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਫਾਰਮੈਟ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਕਿਉਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 5 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਰੁਪਏ। 08.07.2014 ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 4,62,67,500/- (ਸਿਰਫ਼ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਲਈ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟੈਂਡਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ।

6. ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 14.11.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀ, ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ 174 ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਣ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ 06.12.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੀਮੋ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 20.11.2014 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਸੰਬਰ, 2014 ਤੱਕ 8,16,15,870/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 12.12.2014 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰਡਿੰਗ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਿਉਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

28.02.2015 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ 10,28,52,918/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 29.07.2015 ਨੂੰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ "ਦਿ ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ" ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 2015 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 960 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ, 04.08.2015 ਨੂੰ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 28.02.2015 ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 2015 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 261 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 04.03.2015 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 2015 ਦੀ APOT ਨੰਬਰ 89 ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ 2015 ਦੀ GA ਨੰਬਰ 782 ਦੇ ਨਾਲ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਅਤੇ G.A. 24 ਅਗਸਤ 2015 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ (sic.) ਤੁਸੀਂ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ।"

10. 15.09.2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਹੈ ਜੋ 27.08.2015 ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ; ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

11. ਇਹ ਅੱਗੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 05.10.2015 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

<u>ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ:</u>

12. 02.03.2016 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ/ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ/ਫੋਰਮ/ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਕਮ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ:-

.... ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 250 ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 174 ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਲੱਭ ਸਕੀ ਹੈ ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 14 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹ 26-V-ਆਕਾਰ ਸਮੇਤ 200 ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਲੱਭਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ।

ਕੰਪਨੀ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ-1, II ਅਤੇ III ਅਧੀਨ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿਸਪਲੇ ਸਾਈਟਾਂ/ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕਲਾਜ਼-2 ਅਧੀਨ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗ "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੈ, ਆਧਾਰ" ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ। 5 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ 4,58,97,360/- ਰੁਪਏ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੇਜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 2014 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2014 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ

4,58,97,360/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਕਤ ਤਿਮਾਹੀ ਲਈ ਉਕਤ ਮੰਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 55 ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਲਈ ਅੰਸ਼ਕ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ।

ਕੰਪਨੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗ 'ਤੇ ਯੂਨਿਟ ਕੋਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ-2.1 ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰਡਿੰਗ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਮੌਜੂਦਾ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਐਮਸੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਪਭੋਗਤਾ/ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 3 ਮਾਰਚ 2015 ਤੱਕ ਕੇਐਮਸੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਸੀਈਐਸਸੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਈਐਸਸੀ ਨੂੰ ਕੇਐਮਸੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ 1* ਜੂਨ 2014 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲਗਭਗ 8 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੀਈਐਸਸੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੇ.ਐਮ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਹਰੇਕ ਅਤੇ ਹਰ ਹੋਰਡਿੰਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਪਾਈ ਗਈ। ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 290 ਆਫ਼ 2015 ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਜੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 2374 ਆਫ਼ 2015 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਮਾਣਯੋਗ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 3 ਅਗਸਤ 2015 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 28 ਫਰਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 2015 ਦੀ W.P. No.261 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 10,28,52,918/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ

ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਖਤਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਲਈ ਸਟੈਂਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ 5 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੇਐਮਸੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਾਈਟ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੁਦ 5 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਐਮਸੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾੜੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੇਐਮਸੀ ਕੋਲ ਘੋਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ/ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ/ਫੋਰਮ/ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੇਕੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

13. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਸਤ, 2016 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 19,81,60,400/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਨਾਰਾਇਣ ਚੰਦਰ ਸਿਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਨੇ 26.04.2024 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ 78,03,435/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੈੱਟ ਆਫ ਰਕਮ ਨੂੰ 8% ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਛੱਡ ਕੇ 2,23,14,565/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਸਾਲ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਕਤ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

<u>ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ:</u>

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 02.03.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਅਰਥਾਤ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6616(W) ਆਫ 2016 ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 02.03.2016 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਚੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਜਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਬੇਈਮਾਨ ਵਪਾਰਕ ਸੰਗਠਨ ਸੀ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲੈਣ, ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਤੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਤਿਮਾਹੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਡਿੰਗ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਇਸਨੇ 30 ਜੂਨ, 2015 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਗਲਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਲੀਲ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 174 ਹੋਰਡਿੰਗ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ "ਗੈਰ-ਲਾਭਕਾਰੀ" ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੀਈਐਸਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਹੋਰਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਜੋਸ਼ੀ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਇਰ ਕੋਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ (2006) 11 ਐਸਸੀਸੀ 548 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਸਿਨਹਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, 2 ਮਾਰਚ, 2016 ਦੇ ਵਿਵਾਦਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

15. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ 02.03.2016 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੀੜਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 27.04.2018 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

ਇਤਰਾਜ਼:

16. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਦੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਜੋਏ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਰਫ ਦੇਰ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 'ਜੁਰਮਾਨਾ' ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ; ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 2.8, 11 ਅਤੇ 14 ਦਾ ਭਟਕਣਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਕਿਉਂ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ; ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 2.8, 11 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ; ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਨ; ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘੋਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ; ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ; ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ; ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਨਾਲ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

18. ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਜੋਸ਼ੀ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਇਰ ਕੋਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਐਂਡ ਓਰਜ਼ (2006) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 548 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਲਜਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਵੈਸਟਰਨ ਟੈਲੀਕਾਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਐਂਡ ਓਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। (2014) 14 SCC 731.

19. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ:

21. ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

a ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ 02.03.2016 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ?

b. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ:

22. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਰੂਸ਼ੀਅਨ ਉਪਕਰਣ ਅਤੇ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 70 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ

"20. ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੰਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ..."

23. ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਵਿੱਚ ਜੋਸ਼ੀ (ਉੱਪਰ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

"41. ... ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਠੇਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਟੈਂਡਰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਟੈਂਡਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਠੇਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਇਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਦਾ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਸ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

24. ਕੁਲਜਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ/ਬਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"25. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ "ਬਾਬੰਦੀ" ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਭਟਕਣ ਵਾਲੇ ਸਪਲਾਇਰਾਂ/ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਬਾਬੰਦੀ" ਕਦੇ ਵੀ ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗਲਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ।

26. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਪਾਬੰਦੀ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ (a) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਨਿਰਮਿਤ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ BSNL ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ (b) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

25. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ USA ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਵਪਾਰਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹਨ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਦਾਹਰਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ, ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

26. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ/ਰੋਕਥਾਮ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਸਿਵਲ ਮੌਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।

27. ਜਿੱਥੇ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰੇਗਾ।

28. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 3,71,96,265/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੋਕ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ 14,63,24,727/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਬੋਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਸਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਰਸਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ; ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਰਸਮੀ ਫਾਰਮੈਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਹੋਣ; ਕਲਕੱਤਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਤੋਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ; 250 ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 200 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸੀ।

29. 02.03.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਰਨ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗ 'ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੈ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ; ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਵਾਰਡ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ; ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਬਹਾਨੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾੜੀ ਉਦਾਹਰਣ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ।

30. ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ, ਇੰਨੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਹਨ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ/ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਪਾਤਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਹਥੌੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

31. ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ 26.04.2024 ਦੇ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਸੈੱਟ ਆਫ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2,23,14,565/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 8% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਸੀ।

32. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੌਥੀ ਗੱਲ ਇਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 2015 ਦੇ APOT ਨੰ. 89 ਦੇ ਨਾਲ 2015 ਦੇ GA 782 ਨੇ 2015 ਦੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 261 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੀਮਡ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

33. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ 78,03,435/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ 3,01,18,000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2,23,14,565/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

34. ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਮੁੱਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"1. ਕੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ?

2. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 250 ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ?

3. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਹਟਾ ਕੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਾਈਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ?

4. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੇ CESCP ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ?

5. ਕੀ ਯੂਨਿਟ ਕੋਡ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਗਲਤ ਮੇਲ ਸੀ?

6. ਕੀ KMC ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 250 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 200 ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗ ਹੀ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ?

7. ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਜਿਸ ਲਈ KMC, ਜਵਾਬਦੇਹ, ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ?

8. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਟ੍ਰੀਟ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਝੌਤਾ 'ਜਿਵੇਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹੈ, ਦੇ ਆਧਾਰ' 'ਤੇ ਸੀ?

9. ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ?

10. ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

11. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?

12. ਧਿਰਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?"

35. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਕਾਰਨ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਨੁਪਾਤਕ ਹੈ, ਇਹ ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਸੀ।

36. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟਿੰਗ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰੋਕ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

37. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਜੋਸ਼ੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

38. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਚਰਣ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰੁਬੀਕੋਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸਮੇਂ ਲਈ।

39. ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮਣ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਇਆ, ਉਹ ਸੀ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਐਨਡਰ, (2012) 11 ਐਸਸੀਸੀ 257। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਲੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ:

"33. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ: (1) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; (2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ; ਅਤੇ (3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਣਗਹਿਲੀ "ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ 'ਪੂਲਿੰਗ' ਅਤੇ 'ਦੁਰਭਾਵਨਾ' ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਿਸਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ"।

34. ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 190.53 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਗਲੇ ਬੋਲੀਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲਾ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।

36. ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ, ਸਗੋਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ....."

40. ਕੁਲਜਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

41. ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੁਲਜਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸ। ਇਹ ਉਹ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਘੋਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

42. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ 21.06.2017 ਨੂੰ ਐਮ.ਏ.ਟੀ. ਨੰਬਰ 277 ਆਫ਼ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6616(W) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ 02.03.2016 ਨੂੰ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ